

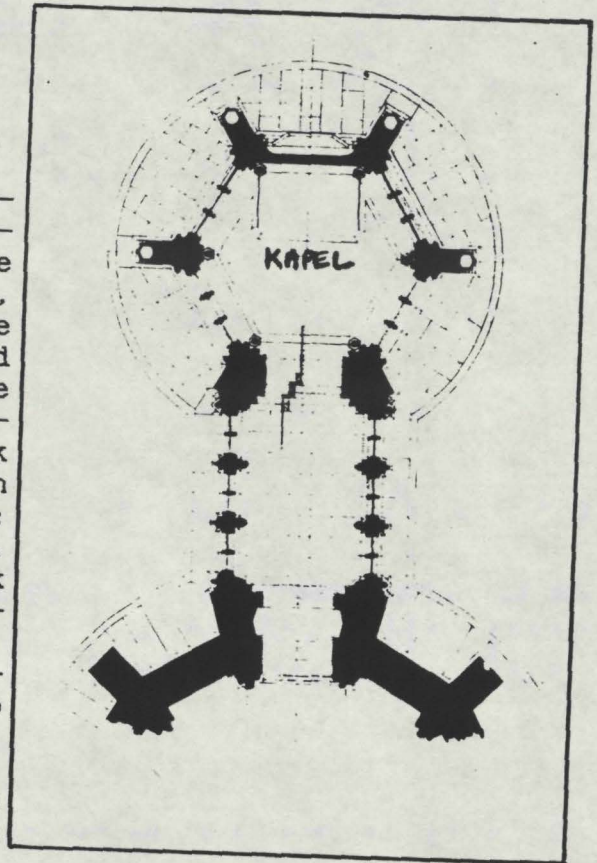
1. SITUERING.

De koninginnekapel met het praalgraf van Louise-Marie d'Orleans bevindt zich aan de westzijde van de St.-Petrus- en Pauluskerk, achter het zeshoekig afgesloten koor.

2. UITWENDIGE BESCHRIJVING.

Van buiten uit zien we duidelijk dat de zeshoekige koninginnekapel een op zichzelf bestaande constructie is die via een kleine galerij, rustend op één arcadeconstructie, verbonden is met het koor van de eigenlijke kerk. De kapel meet 28 meter hoog en werd bekroond met een bronzen koningskroon die geplaatst is in een klein opengewerkt fiaaltorentje. Het mausoleum is net als de kerk opgetrokken uit harde kalksteen ontgonnen in de steengroeven gelegen in de Maasstreek; namelijk nabij de dorpen Vinalmont en Moha. (De groeve van Moha zou nu buiten gebruik zijn.) Net als de dekanale kerk is het mausoleum gebouwd geweest in neo-gotische stijl. Opvallend is wel dat de koninginnekapel uitwendig druk gedecoreerd is. LOONTIENS Carlo spreekt in zijn werk (1) van stenen kant.

Het meest opvallend zijn de 4 vrouwenbeelden die de buitengevel sieren. Het gaat om 4 koninginnen die heilig verklaard werden.

1. Elisabeth van Hongarije (1207 - 1231), ook Elisabeth van Thüringen genoemd.

Zij was de dochter van de Hongaarse vorst Andreas II van Hongarije. Zij huwde met Lodewijk IV van Thüringen. Toen haar echt genoot sneuvelde tijdens één van de kruistochten werd zij door de adel beroofd van haar bezittingen en weggestuurd van haar kasteel. Paus Gregorius IX zorgde er echter voor dat ze een schadeloosstelling kreeg bestaande uit geld en goederen.

Elisabeth was zeer sociaal geëngageerd. Zij hielp de armen tijdens de grote hongersnood en liet eveneens een hospitaal bouwen waar zij zelf in de grootste armoede leefde en meehielp met de verzorging van zieken en armen.

Zij is de patrones van de caritas of liefdadigheid. In de iconografie wordt zij vaak afgebeeld met rozen (zie ook afbeelding van kapel). Dat gaat terug op een legende: "Toen zij zoals naar gewoonte naar de armen ging om brood uit te delen, ontmoette ze plots haar man, die niet opgezet was met haar aalmoestochten. Bij controle van haar manden bleken de broden miraculeus in rozen veranderd te zijn."

2. Clothilde van Frankrijk (470 - 545).

Deze Bourgondische prinses huwde de beroemde Frankische koning Clovis I. Zij ging overal de geschiedenis in door het feit dat zij haar man wist te bekeren tot het Christendom. Bij de dood van Clovis I trok zij zich terug in het klooster van Tours.

3. Elisabeth van Portugal (1271 - 1336), achternicht van Elisabeth van Hongarije.

Zij werd de vrouw van Dionysius III, koning van Portugal. In haar huwelijksleven kende zij echter weinig geluk en vreugde. Zij wordt op een gegeven ogenblik zelfs verbannen omdat zij beschuldigd werd van samenzwering met haar zoon Alfons IV tegen Dionysius III. Haar onschuld kon echter bewezen worden en zij mocht terugkeren.

Zij staat bekend als de "vredestichtster" en maakte zich verdienstelijk op het gebied van de naastenliefde. Zij slaagde er geregeld in om familieleden en vooral haar man en zoon met elkaar te verzoenen maar bleef zelf eenzaam.

Bij het overlijden van haar man werd zij kloosterlinge en stichtte zij het Sint-Claraklooster te Coimbra in Portugal. Ze stierf tijdens een verzoeningsmissie voor haar zoon.

4. Bathilde Van Frankrijk.

Deze Frankische prinses van Saksische afkomst was aanvankelijk een slavin. Later huwde zij de Merovingische vorst Clovis II. Toen Clovis II stierf werd zij regent en stelde ze alles in het werk om de eenheid van het Merovingische Rijk te herstellen ten gunste van haar oudste zoon Clotharius III.

Bathilde, ook Baltilde genaamd, stichtte de abdij van Corby en verleende dotaties aan heel wat andere abdijen. Later trok zij zich terug in de abdij van Chelles.

Tot hier de zeer korte levensschets van deze 4 heilige koninginnen. Deze 4 vrouwen waren eveneens afgebeeld op de oorspronkelijke brandglazen van de kapel. Jammer genoeg werden die vernield tijdens de Eerste Wereldoorlog. Op elk brandglas waren 4 taferelen uit het leven van deze heiligen afgebeeld. Men kan zich nu de vraag stellen: "Waarom heeft men uit het uitgebreide repertorium van vrouwenheiligen juist voor deze heiligen gekozen?". Met zekerheid mogen we stellen dat dit zeker niet berust op louter toeval. Het feit dat deze 4 vrouwen gedurende hun leven koningin waren, net zoals Louise-Marie is wel een punt van verwantschap, zij het een eerder oppervlakkig. Mijns inziens moet er tussen deze 4 heiligen en onze eerste vorstin een sterkere verwantschapsband te vinden zijn.

Het sociaal engagement van Elisabeth van Hongarije vinden we duidelijk terug bij Louise-Marie. Het prille koninkrijk België kende in het begin heel wat economische problemen. Zo werd ons land in 1845 getroffen door een hongersnood. Louise-Marie was toen zeer sterk begaan met het lot van de Belgische bevolking. Ook de Oostendse vissersbevolking kon rekenen op haar milde steun.

De gelijkenis tussen Clothilde en onze koningin moet wellicht gezocht worden in de pogingen van beide vrouwen om hun echtgenoten te bekeren tot het Christendom. Louise-Marie heeft echter het succes van Clothilde niet kunnen evenaren. Leopold I bleef het protestantisme steeds trouw en heeft altijd halsstarrig geweigerd zich te bekeren tot het Katholicisme. Zelfs toen de koningin het smeekte op haar sterfbed bleef het "neen".

Net als Elisabeth van Portugal kende ook Louise-Marie geen gelukkig huwelijksleven. Haar huwelijk met Leopold I was een "mariage de raison", van liefde was weinig of geen sprake. Dit huwelijk was voor Leopold I de ideale

oplossing om te voorkomen dat de Franse koning Louis-Philippe België zou inlijven. Aanvankelijk was zij totaal onverschillig tegenover haar man. Enkele jaren later sloeg die onverschilligheid over in grote bewondering. Leopold nam meer en meer de eerste plaats in haar leven in. Haar nieuwe gevoelens voor Leopold I waren jammer genoeg niet wederzijds zodat ze stilaan in afzondering geraakte. Deze verlatenheid binnen haar huwelijk geldt hier wellicht als het belangrijkste verwantschapspunt tussen beide vrouwen.

Met Bathilde van Frankrijk meen ik dat het verwantschapselement met Louise-Marie moet gezocht worden op het vlak van het politiek engagement. Bathilde trad tijdens de minderjarigheid van haar oudste zoon, Clotharius III op als regent. Louise-Marie heeft op politiek vlak ook haar steentje bijgedragen, zij het dat haar politiek engagement gebeurde achter de schermen. Zij steunde steeds haar echtgenoot bij zijn politieke en economische betrachtingen voor België. Zij heeft ook meegewerkt aan de toenadering tussen Frankrijk en Engeland, sinds oudsher twee rivaliserende machten.

Wat de uitwendige beschrijving van de kapel betreft kunnen we er ook nog op wijzen dat ze nooit voltooid is geweest, alhoewel dit op het eerste gezicht niet echt merkbaar is. Aan de westzijde van het mausoleum zien we onder de brandglazen een effen steenvlak. Normaal moest daar een basreliëf komen met tekst. Het reliëf zou bestaan uit 2 engelen die de blazoenen van de families d'Orleans en Cobourg moesten dragen. De tekst luidde als volgt:

A la Sainte Mémoire de Sa Majesté Marie-Louise,
première Reine des Belges Obiit I-8-1850

WORDT VERVOLGD.

(1) LOONTIENS Carlo, Les monuments et les édifices remarquables d'Ostende ainsi que de l'arrondissement, partie 1, Ostende monumentale et pittoresque, Ostende, 1929

